

טיוטת חוק-יסוד: הכנסת(תיקון - הפסקת חברות של חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן

שר) - הסמכת ועדת שרים לחקיקה

הצעה להחלטה

מחליטים :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק-יסוד: הכנסת (הפסקת חברות של חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר) המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ד. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה על הצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

חוקי היסוד אינם מחייבים כי השרים, זולת ראש הממשלה וממלא מקומו, יהיו חברי הכנסת, אך גם לא חל איסור על כהונה כפולה בשתי הרשויות, המחוקקת והמבצעת. שר שהוא חבר הכנסת מנוע מלשמש בתפקידים מסוימים בכנסת ואין בכוחו להגיש הצעות חוק כחבר הכנסת (לפי סעיף 75 לתקנון הכנסת) ואולם בהיבטים אחרים מעמדו וכוחו של שר שהוא חבר הכנסת כשל כל חבר כנסת אחר, לרבות לענין הצבעה במליאה.

לעומת זאת, תנאי כשירות לכהונה כסגן שר לפי חוק-יסוד: הממשלה היא החברות בכנסת. חוק היסוד מתאר את המהות של תפקיד סגן השר כפעולה בשתי הרשויות, במשרד שנתמנה לו ובכנסת בשם השר שמינה אותו ובמסגרת העניינים שמסר לו. המגבלות האמורות לגבי שר על פעולה בכנסת חלות גם על סגן השר.

מטרת התיקון היא להתיר לחבר הכנסת שנתמנה לשר או לסגן שר להפסיק את חברותו בכנסת לתקופה שבה הוא מכהן בממשלה וזאת, בין השאר, כדי לאפשר לאותו שר או סגן שר להתמקד בעבודה הממשלתית ולאפשר לחבר הכנסת שיבוא במקומו להתמקד בעבודה הפרלמנטרית. אפשרות זו תהיה נתונה לשר או סגן שר אחד בלבד מבין חברי הכנסת שנבחרו ברשימת מועמדים אחת. לא יהיה רשאי לעשות כן ראש הממשלה, ממלא מקומו או שר שנקבע כראש הממשלה בפועל. בהתאם שר או סגן שר שנפסקה כהונתו בכנסת ונתמנה לאחד התפקידים האמורים ישוב ויהיה חבר הכנסת עם כניסתו לתפקיד.

לפי ההסדר המוצע חברותו בכנסת של מי שהחליט להפסיק כהונתו בשל משרתו כשר או כסגן שר לא תחודש אלא לאחר שחדל לכהן בתפקיד הממשלתי (או משנתמנה לתפקיד ראש הממשלה, ראש הממשלה בפועל או ממלא מקום ראש הממשלה) או במסגרת החלפה עם שר או סגן שר שהוא חבר הכנסת בדרך שלא משפיעה על חברי הכנסת המכהנים. במקרה כזה, השר או סגן השר שחברותו בכנסת נפסקה, יחזור באופן מיידי וללא תנאי לכנסת.

במקום חבר הכנסת שהפסיק חברותו לאחר שהתמנה לשר או לסגן שר יבוא המועמד הבא ברשימת המועמדים לכנסת עליה נמנה אותו שר או סגן השר ועם חידוש חברותו בכנסת, יחדל לכהן חבר הכנסת מאותה רשימה שהוא האחרון להיות חבר הכנסת. לא יהיה בכך כדי לפגוע בזכותו של זה האחרון לשוב ולהיות חבר הכנסת בפעם הבאה שתתפנה משרה לפי סדר הדברים הרגיל.

יודגש שהצעת החוק מבטיחה כי ההסדר החדש לא יפגום בכל דרך שהיא בעצמאות של חבר הכנסת האחרון שהיה לחבר הכנסת מתוך רשימת המועמדים של השר שהודיע על הפסקת כהונתו, או בזכויותיו וביכולתו למלא את משרתו בכנסת. חשוב כי חבר הכנסת לא יהיה נתון ללחצים באשר למילוי תפקידו וכי המשך כהונתו מרגע שנבחר לא יהיה תלוי באיש, בוודאי שלא בידיו של נבחר ציבור אחר.

לשם עיגון ההסדר בחקיקה מוצעות שתי הצעות חוק. הראשונה לתיקון חוק-יסוד: הכנסת

וחוק-יסוד: הממשלה, ובה יעוגן ההסדר המרכזי. השניה עניינה תיקונים נלווים הנדרשים בעקבות אימוץ ההסדר החדש בחוקי היסוד, אשר יוצר מצב חדש שבו יכהן סגן שר שאינו חבר הכנסת.

לצורך ההסדר החקיקתי החדש יתוקנו סעיפים 23 ו-43 בחוק-יסוד: הכנסת ויתווסף בחוק יסוד זה סעיף 42, וכן יתוקן סעיף 26 ויתווסף סעיף 30א בחוק-יסוד: הממשלה. בחקיקה הרגילה יתוקנו סעיפים 9א ו-67 לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, סעיף 15 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, סעיף 1 לחוק הגבלת פרסומים (גופים ציבוריים), התשנ"ו-1996 וסעיף 28 לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992.

דברי ההסבר של טיוטות החוק המצורפות מסבירים ביתר פירוט את תיקוני החוק המוצעים.

הסמכת ועדת שרים לענייני חקיקה לקבל את ההחלטה על דעת הממשלה וקיצור זמני ההנחה

על מנת לאפשר את השלמת הליך החקיקה בזמן קצר ככל האפשר, מבוקש כעת אישור הממשלה לטיוטות החוק האמורות וכן מוצע כי החלטת ועדת השרים תהיה "על-דעת הממשלה" וזאת בהתאם להוראת סעיף 41(א) לתקנון עבודת הממשלה.

בנוסף, בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, מוצע לבקש מוועדת הכנסת לעשות שימוש בסמכותה לקצר את תקופת ההנחה על שולחן הכנסת ולהקדים את הדיון בהצעת החוק בקריאה ראשונה ובהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, ולבקש מוועדת הכנסת לעשות שימוש בסמכותה להתיר את הקריאה השנייה על הצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

קבלת התיקון לחוק היסוד מגדילה את הסיכוי כי שרים או סגני שרים שהם חברי הכנסת יפסיקו חברותם בכנסת ובמקומם יכהנו בכנסת מועמדים אחרים מרשימותיהם. במצב זה אוצר המדינה ישא בעלות שכר והוצאות נלוות של חבר כנסת נוסף בגין כל שר או סגן שר שיפסיק כהונתו לפי ההסדר החדש. יצוין כי העלות השנתית הישירה לקופת המדינה בגין חברותו של כל חבר הכנסת (שכר, לשכה ותשלומים נלווים) היא כ-1.3 מיליון שקל.

תקציב

לא רלוונטי

השפעת המצבה על כוח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

הובא לידיעת השרים הרלוונטיים.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב חוות דעת משפטית מטעם הייעוץ המשפטי של משרד המשפטים.

סיווגים

סיווג ראשי : חק"מ

סיווג משני : ממשלה

תחום פעולה עיקרי : אחר

מוגש על ידי שרת המשפטים

**כ"ח בתמוז התשע"ה
15 ביולי 2015**

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

אישור עקרוני של טיוטת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון - הפסקת חברות של חבר הכנסת המכהן כשר וכסגן שר) ואישור עקרוני של טיוטת חוק הפסקת חברות של חבר הכנסת המכהן כשר וכסגן שר (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

- א. לאשר עקרונית את נוסח הצעת חוק-יסוד: הכנסת (הפסקת חברות של חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר), המצורפת להצעה להחלטת ממשלה שהופצה לציבור כתזכיר חוק ביום 13.7.15.
- ב. לאשר עקרונית את הצעת חוק הפסקת חברות של חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015, המצורפת להצעה להחלטת ממשלה שהופצה לציבור כתזכיר חוק ביום 13.7.15.
- ג. בהתאם לסעיף 41(א) לתקנון עבודת הממשלה להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר על דעת הממשלה את נוסח הצעת חוק היסוד והצעת החוק.
- ד. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק בקריאה ראשונה ובהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לעשות שימוש בסמכותה להתיר את הקריאה השנייה על הצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

מבחינה מהותית, לשם עיגון ההסדר בחקיקה מוצעות שתי הצעות חוק. הראשונה לתיקון חוק-יסוד: הכנסת וחוק-יסוד: הממשלה, ובה יעוגן ההסדר המרכזי. השנייה עניינה תיקונים נלווים הנדרשים בעקבות אימוץ ההסדר החדש בחוקי היסוד, אשר יוצר מצב חדש שבו יכהן סגן שר שאינו חבר הכנסת.

תיקוני החקיקה מבקשים להתיר לחבר הכנסת שנתמנה לשר או לסגן שר להפסיק את חברותו בכנסת לתקופה שבה הוא מכהן בממשלה וזאת, בין השאר, כדי לאפשר לאותו שר או סגן שר להתמקד בעבודה הממשלתית ולאפשר לחבר הכנסת שיבוא במקומו להתמקד בעבודה הפרלמנטרית. אפשרות זו תהיה נתונה לשר או סגן שר אחד בלבד מבין חברי הכנסת שנבחרו ברשימת מועמדים אחת. לא יהיה רשאי לעשות כן ראש הממשלה, ממלא מקומו או שר שנקבע כראש הממשלה בפועל. בהתאם שר או סגן שר שנפסקה כהונתו בכנסת ונתמנה לאחד התפקידים האמורים ישוב ויהיה חבר הכנסת עם כניסתו לתפקיד.

לפי ההסדר המוצע חברותו בכנסת של מי שהחליט להפסיק כהונתו בשל משרתו כשר או כסגן שר לא תחודש אלא לאחר שחדל לכהן בתפקיד הממשלתי (או משנתמנה לתפקיד ראש הממשלה, ראש הממשלה בפועל או ממלא מקום ראש הממשלה) או במסגרת החלפה עם שר או סגן שר שהוא חבר הכנסת בדרך שלא משפיעה על חברי הכנסת המכהנים. במקרה כזה, השר או סגן השר שחברותו בכנסת נפסקה, יחזור באופן מיידי וללא תנאי לכנסת.

במקום חבר הכנסת שהפסיק חברותו לאחר שהתמנה לשר או לסגן שר יבוא המועמד הבא ברשימת המועמדים לכנסת עליה נמנה אותו שר או סגן השר ועם חידוש חברותו בכנסת, יחדל לכהן חבר הכנסת מאותה רשימה שהוא האחרון להיות חבר הכנסת. לא יהיה בכך כדי לפגוע בזכותו של זה האחרון לשוב ולהיות חבר הכנסת בפעם הבאה שתתפנה משרה לפי סדר הדברים הרגיל.

לצורך ההסדר החקיקתי החדש יתוקנו סעיפים 23 ו-43 בחוק-יסוד: הכנסת ויתווסף בחוק יסוד זה סעיף 42ג, וכן יתוקן סעיף 26 ויתווסף סעיף 30א בחוק-יסוד: הממשלה. בחקיקה הרגילה יתוקנו סעיפים 9א ו-67 לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, סעיף 15 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, סעיף 1 לחוק הגבלת פרסומים (גופים ציבוריים), התשנ"ו-1996 וסעיף 28א לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

אין.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

ההצעה להחלטה וחוות הדעת המשפטית הנלווית לה הועברו ללשכה המשפטית של משרד ראש הממשלה ועמדתם היא שאין מניעה משפטית להגשת ההצעה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית להגשת ההצעה להחלטת ממשלה.

לאה רקובר, עו"ד

היועצת המשפטית למשרד המשפטים

כ"ח תמוז תשע"ה

15 יולי 2015

(027-99-2015-003735)

טיוטת חוק-יסוד

א. שם חוק-היסוד המוצע

הצעת חוק-יסוד : הכנסת (תיקון - הפסקת חברות של חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר)

ב. מטרת חוק-היסוד המוצע והצורך בו

חוקי היסוד אינם מחייבים כי השרים, זולת ראש הממשלה וממלא מקומו, יהיו חברי הכנסת, אך גם לא חל איסור על כהונה כפולה בשתי הרשויות, המחוקקת והמבצעת. שר שהוא חבר הכנסת מנוע מלשמש בתפקידים מסוימים בכנסת, כגון יושב ראש הכנסת (לפי סעיף 20 לחוק-יסוד : הכנסת (להלן – חוק היסוד) וסעיף 2 לתקנון הכנסת) או חבר בוועדה של הכנסת (לפי סעיף 102 לתקנון הכנסת), ואין בכוחו להגיש הצעות חוק כחבר הכנסת (לפי סעיף 75 לתקנון הכנסת). בהיבטים אחרים מעמדו וכוחו של שר שהוא חבר הכנסת כשל כל חבר כנסת אחר, לרבות לענין הצבעה במליאה.

לעומת זאת, תנאי כשירות לכהונה כסגן שר לפי חוק-יסוד : הממשלה היא החברות בכנסת. חוק יסוד זה אף מתאר את המהות של תפקיד סגן השר כפעולה בשתי הרשויות : "סגן שר יפעל בכנסת ובמשרד שנתמנה לו, בשם השר שמינה אותו ובמסגרת העניינים שמסר לו" (סעיף 25(ב)). נציין כי המגבלות הנזכרות לעיל על פעולת השר בכנסת, כגון חברות בוועדות, חלות גם על סגן השר.

מטרת התיקון היא להתיר לחבר הכנסת שנתמנה לשר להפסיק את חברותו בכנסת לתקופה שבה הוא מכהן כחבר הממשלה ועד תום חברותו בממשלה וזאת, בין השאר, כדי לאפשר לאותו שר להתמקד בעבודה הממשלתית, ולאפשר לחבר הכנסת שיבוא במקומו להתמקד בעבודה הפרלמנטרית. אפשרות זו תהיה נתונה לשר אחד בלבד מבין חברי הכנסת שנבחרו ברשימת מועמדים אחת. ההסדר המוצע כולל גם מנגנון לחזרתו המידית וללא תנאי לכנסת, של חבר הכנסת שחברותו נפסקה בשל התמנותו לשר - מיד עם תום כהונתו בממשלה במהלך כהונתה של הכנסת בה נבחר (כלומר עד יום כינוסה של הכנסת שלאחריה) או עם התמנותו לתפקיד המחייב חברות בכנסת.

הסדר זה יחול, לפי המוצע, גם על חבר הכנסת שהוא סגן שר.

חבר הכנסת שהתמנה לכהונת שר או סגן שר יהיה רשאי להפסיק כהונתו בכנסת לתקופת כהונתו בממשלה. לא יהיה רשאי לעשות כן ראש הממשלה, ממלא מקומו או שר שנקבע כראש הממשלה בפועל. שר שנפסקה כהונתו בכנסת ונתמנה לאחד התפקידים האמורים ישוב ויהיה חבר הכנסת עם כניסתו לתפקיד. האפשרות להודיע על הפסקת הכהונה תהיה נתונה לפי המוצע לשר או סגן שר אחד בלבד מבין חברי הכנסת של רשימת מועמדים מסוימת.

במקום חבר הכנסת שהפסיק חברותו לאחר שהתמנה לשר או לסגן שר יבוא המועמד הבא ברשימת המועמדים לכנסת עליה נמנה אותו שר או סגן השר ועם חידוש חברותו בכנסת, יחדל לכהן חבר הכנסת מאותה רשימה

שהוא האחרון להיות חבר הכנסת. לא יהיה בכך כדי לפגוע בזכותו של זה האחרון לשוב ולהיות חבר הכנסת בפעם הבאה שתתפנה משרה לפי סדר הדברים הרגיל.

כדי לאפשר גמישות ביחס למימוש ההסדר החדש המאפשר הפסקת כהונה זמנית בכנסת, מציעה הממשלה לקבוע מנגנון המאפשר החלפה בחברות בכנסת בין שני שרים, סגני שרים, או שילוב שלהם, שלא יחייב פרישה של חבר כנסת אחר, אך יאפשר בה בעת חידוש חברותו בכנסת של שר או סגן שר שהפסיק קודם לכן באופן זמני את חברותו בכנסת. לפי המנגנון המוצע בסעיף 42ג(ה) שר או סגן שר, שהיה חבר כנסת והפסיק חברותו בכנסת מרצון לפי ההסדר החדש של סעיף 42ג המוצע, יהיה רשאי לשוב ולכהן בכנסת במועד שבו שר או סגן שר אחר מרשימתו, המכהן עדין בכנסת, יפסיק חברותו בה. כלומר במועד אחד יחזור הראשון לכהן בכנסת והאחרון יפסיק, ולא יהיה בכך כדי לגרוע ממעמדם וכהונתם של חברי כנסת או מועמדים אחרים ברשימתם. מנגנון החלפה זה יחול רק לגבי מי שנבחרו לכנסת ברשימת מועמדים אחת. מנגנון החלפה יאפשר חידוש חברות בכנסת פעם אחת בלבד לכל שר או סגן שר בתקופת כהונתה של כנסת מסוימת. כדי להבטיח וודאות ובהירות נדרש כי הודעת ההחלפה תעשה בכתב וגם החזרה ממנה טרם פקעה תקופת 48 השעות (או תקופת ההארכה במקרה של שבת או חג לפי סעיף 42ג(ב)) תחייב הסכמה בכתב של שני המחליפים.

יודגש שהצעת החוק מבטיחה כי ההסדר החדש לא יפגום בכל דרך שהיא בעצמאות של חבר הכנסת האחרון שהיה לחבר הכנסת מתוך רשימת המועמדים של השר שהודיע על הפסקת כהונתו, או בזכויותיו וביכולתו למלא את משרתו בכנסת. חשוב כי חבר הכנסת לא יהיה נתון ללחצים באשר למילוי תפקידו וכי המשך כהונתו מרגע שנבחר לא יהיה תלוי באיש, בוודאי שלא בידי של נבחר ציבור אחר. לשם כך מוצע, בין היתר, כי חברותו בכנסת של מי שהחליט להפסיק כהונתו בשל משרתו כשר או כסגן שר לא תחודש אלא לאחר שחדל לכהן בתפקיד הממשלתי (או משנתמנה לתפקיד ראש הממשלה, ראש הממשלה בפועל או ממלא מקום ראש הממשלה) או במסגרת החלפה עם שר או סגן שר שהוא חבר הכנסת בדרך שלא משפיעה על חברי הכנסת המכהנים (כמוצע בסעיף 42ג(ה)). כמו כן יחול במקרה זה סעיף 43(ב) סיפא לחוק היסוד השומר את זכותו של חבר הכנסת שמאבד את מקומו עבור השר או סגן השר שחזר לכהן בכנסת, לשוב להיות לאחר מכן חבר הכנסת משיגיע תורו שוב לפי סדר הדברים הרגיל.

סעיף 23 לחוק היסוד משווה את דינו של שר שאינו חבר הכנסת לשר שהוא חבר הכנסת "לכל דבר הנוגע לכנסת" זולת זכות ההצבעה. אולם לפי ההסדר החדש ייוצר מצב שבו גם סגן שר מכהן יכול שלא יהיה חבר הכנסת. לענין סעיף 23 הטעמים הנוגעים לשר נכונים גם ביחס לסגן שר, אשר יפעל בשם השר במשרד שנתמנה בו ובכנסת. אשר על כן מוצע לתקן את סעיף 23 ולהרחיב את ההסדר הקבוע בו גם לגבי סגן שר שאינו חבר הכנסת.

סעיף 30א המוצע מרחיב את משמעות המושג "חבר הכנסת" לענין סעיפים מסוימים בחוק-יסוד: הממשלה, שלפיהם נדרש כי דווקא חבר הכנסת הוא שימלא את התפקידים האמורים באותם סעיפים (כגון התפקיד להרכיב ממשלה). לפי הצעת החוק, אחדים מהשרים שנבחרו בידי העם לכהונה בכנסת יכול שלא יהיו חברי הכנסת בעת כהונתם בממשלה, לפי רצונם. ניתן לשער כי בין השרים יהיו, מטבע הדברים, חברים בכירים במפלגות המיוצגות בכנסת וראוי כי הפסקת חברותם בכנסת כאמור בשל חברותם בממשלה לא תמנע מהם את האפשרות לקבל את התפקיד להרכיב ממשלה. מובן כי אם יעלה בידי השר, שחברותו בכנסת נפסקה, להרכיב ממשלה שתקבל את אמון הכנסת, והוא יעמוד בראשה, תתחדש מיידית חברותו בכנסת. העקרון כי ראש ממשלה מכהן חייב להיות חבר הכנסת אינו נגרע.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יתוקנו סעיפים 23 ו-43 בחוק-יסוד: הכנסת ויתווסף בחוק יסוד זה סעיף 42ג, וכן יתוקן סעיף 26 ויתווסף סעיף 30א בחוק-יסוד: הממשלה.

יצוין כי לשם השלמת ההסדר שמוצע כאן ידרשו תיקונים בחקיקה הרגילה, בין היתר בחוק הכנסת, התשנ"ד-1994 לענין המועדים האמורים בסעיף 42ג(ב) המוצע לחוק-יסוד: הכנסת, ובסעיף 15 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, לענין החלת ההסדר הקבוע שם לגבי שר שאינו חבר הכנסת גם על סגן שר שזמנית אינו מכהן כחבר הכנסת מכוח סעיף 42ג המוצע לחוק-יסוד: הכנסת. בשל ההפרדה בין הליכי החקיקה של חוקי היסוד והחוקים הרגילים יוצעו הסדרים משלימים אלה בטיטות חוק נפרדת מהטיטות שלפנינו, היא טיטות חוק הפסקת חברות של חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015. שתי טיטות החוק מובאות לאישור הממשלה בצוותא חדא.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, ותקנים במשרדי הממשלה וההיבט המנהלי

הצעת החוק מגדילה את הסיכוי כי שרים שהם חברי הכנסת יפסיקו חברותם בכנסת ובמקומם יכהנו בכנסת מועמדים אחרים מרשימותיהם, הגם שאפשרות כזו קיימת כבר בדין הנוהג. במצב זה אוצר המדינה ישא בעלות שכר והוצאות נלוות של חבר כנסת נוסף בגין כל שר שיפסיק כהונתו לפי ההסדר החדש.

כמו כן תתכן אפשרות חדשה, שלא קיימת בדין הנוהג, כי סגני שרים יפסיקו חברותם בכנסת ובמקומם יכהנו בכנסת מועמדים אחרים מרשימותיהם.

העלות השנתית הישירה לקופת המדינה בגין חברותו של כל חבר הכנסת (שכר, לשכה ותשלומים נלווים) היא כ- 1.3 מיליון שקל.

ה. הערות לתזכיר החוק

ביום 13.7.15 הופץ תזכיר חוק היסוד והמועד האחרון להערות טרם הסתיים במועד ההגשה של הצעת ההחלטה למזכירות הממשלה. ככל שיעלו הערות שיהיה צורך לשלבן בטיטות חוק היסוד, יובא נוסח מעודכן לטיטות חוק היסוד בפני הממשלה או ועדת השרים לעניני חקיקה ביום 19.7.15.

הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון - הפסקת חברות של חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר)

- תיקון סעיף 23 1. בחוק-יסוד: הכנסת¹, במקום סעיף 23 יבוא:
- "דינו של שר וסגן שר 23. שר או סגן שר שאינם חברי הכנסת, דינם לכל דבר שאינם חברי הכנסת הנוגע לכנסת כדין שר או סגן שר שהם חברי הכנסת, אולם לא תהיה להם זכות הצבעה."
- הוספת סעיף 42 2. אחרי סעיף 42 לחוק היסוד יבוא:
- "הפסקת חברות 42. (א) חבר הכנסת המכהן כשר, שאינו ראש הממשלה בכנסת של שר או סגן שר או ממלא מקומו ואינו מכהן כראש הממשלה בפועל, וכן חבר הכנסת המכהן כסגן שר רשאים להפסיק את חברותם בכנסת לפי הוראות סעיף זה, בשל כהונתם כשר או כסגן שר; הפסקת חברות כאמור תהיה בהודעה בכתב ליושב ראש הכנסת.
- (ב) חבר הכנסת שמסר הודעה כאמור בסעיף קטן (א) חברותו בכנסת נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שההודעה הגיעה לידי יושב ראש הכנסת, זולת אם חזר בו מהודעתו קודם לכן בהודעה בכתב ליושב ראש הכנסת; הסתיימה התקופה האמורה ביום מנוחה, יידחה סיומה ליום שלאחר מכן שאינו יום מנוחה, הכל כפי שייקבע בחוק; הודעה על הפסקת הכהונה תפורסם ברשומות מטעם הכנסת.
- (ג) נפסקה חברותו בכנסת של שר או סגן שר לפי הוראות סעיף זה, תתחדש חברותו כאמור בהתקיים אחד מאלה:
- (1) הוא חדל לכהן כשר או כסגן שר;
 - (2) הוא היה לממלא מקום ראש הממשלה;
 - (3) הוא נקבע לכהן כראש הממשלה בפועל;
 - (4) הוא היה לראש הממשלה.

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69; התשע"ד, עמ' 554.

(ד) נפסקה חברותו בכנסת של חבר הכנסת לפי סעיף זה וכל עוד לא נתחדשה לפי סעיף קטן (ג), לא תיפסק חברותו בכנסת של חבר כנסת נוסף שנבחר באותה רשימת מועמדים, לפי הוראות סעיף זה.

(ה) (1) על אף האמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), שר או סגן שר שהיה חבר הכנסת והפסיק חברותו בכנסת לפי סעיף זה וחבר הכנסת שהוא שר או סגן שר, שנבחרו באותה רשימת מועמדים, רשאים להודיע ליושב ראש הכנסת בהודעה משותפת בכתב על חידוש חברותו בכנסת של חבר הכנסת שחברותו הופסקה ועל הפסקת כהונתו של חבר הכנסת האחר, באותו מועד (בסעיף קטן זה – הודעת החלפה).

(2) על חידוש החברות והפסקת החברות בכנסת בהודעת החלפה לפי פסקה (1) יחולו הוראות סעיף קטן (ב), בשינויים המחוייבים, ואולם חזרה מהודעת ההחלפה יכול שתהיה רק בהודעה משותפת בכתב ליושב ראש הכנסת של מגישי הודעת ההחלפה.

(3) לא ימסור חבר הכנסת שחברותו בכנסת נתחדשה לפי סעיף קטן (ה)(1) הודעת החלפה נוספת במהלך כהונתה של כנסת.

תיקון סעיף 43 3. בסעיף 43 לחוק היסוד -

(1) בסעיף קטן (ב) במקום "מכוח הוראת סעיף קטן (א)" יבוא "מכוח הוראות סעיף זה";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) מי שחברותו בכנסת נפסקה לפי סעיף 42ג (א) ו-(ב) משרתו תתפנה ויבוא במקומו המועמד כאמור בסעיף קטן (א); חודשה חברותו בכנסת לפי סעיף 42ג(ג)(1) עד (4) יחולו הוראות סעיף קטן (ב) סיפה; מי שחברותו בכנסת נפסקה לפי סעיף 42ג(ה) משרתו תתפנה ויבוא במקומו המועמד שהגיש עמו את הודעת ההחלפה כאמור באותו סעיף קטן."

תיקון חוק-יסוד: 4. בחוק-יסוד: הממשלה² -
הממשלה

² ס"ח התשס"א, עמ' 158, התשע"ד עמ' 554.

(1) בסעיף 26 בפסקה (5) במקום "חבר הכנסת" יבוא "חבר הכנסת, זולת אם הפסיק להיות חבר הכנסת לפי הוראת סעיף 42ג לחוק-יסוד: הכנסת";

(2) אחרי סעיף 30 יבוא:

"הטלת התפקיד 30א. (א) על אף הוראות סעיפים 7 עד 11, 13, 28 ו- 29, ניתן להרכיב ממשלה על להרכיב ממשלה על שר שחברותו בכנסת נפסקה

(א) ו-(ב) לחוק-יסוד: הכנסת, וזאת אף שאינו חבר הכנסת, ואולם עם היותו לראש הממשלה תתחדש חברותו בכנסת בהתאם להוראות סעיף 42ג(4) לחוק היסוד האמור.

(ב) על אף הוראות סעיפים 5(ד), 16(ג) ו-30(ג), ניתן למנות, בהתאם להוראות הסעיפים האמורים, שר שחברותו בכנסת נפסקה לפי סעיף 42ג(א) ו-(ב) לחוק-יסוד: הכנסת, לממלא מקום ראש הממשלה או לראש הממשלה בפועל, וזאת אף שאינו חבר הכנסת, ואולם עם מינויו כאמור תתחדש חברותו בכנסת בהתאם להוראות סעיף 42ג(2) או (3) לחוק היסוד האמור."
